

10

Stemmen met je voeten: zelfregulering versus wetgeving

KORTE OMSCHRIJVING VAN DE WERKVORM

De leerlingen krijgen een aantal situaties voorgelegd. Hoe denken ze dat deze situaties het best opgelost kunnen worden? Door zelfregulering (A) of met wetgeving (B)? Leerlingen kiezen door in vak A of vak B te gaan staan. Vervolgens geeft één leerling uit vak A en één leerling uit vak B een toelichting op zijn of haar keuze.

LEERDOEL

- De leerlingen weten dat afspraken in meer of mindere mate dwingend kunnen worden vastgelegd.
- De leerlingen kunnen meerdere voordelen van zelfregulering en wetgeving noemen.

DUUR

15 minuten

WAT DOET U EN WAT DOEN DE LEERLINGEN?

1. Behandel, voor zover nodig, de begrippen 'zelfregulering' en 'wetgeving'. Daarbij kunt u de achtergrondinformatie op de volgende pagina gebruiken. Vraag de leerlingen vervolgens wat verschillen tussen zelfregulering en wetgeving zijn.
2. Maak twee vakken in het lokaal door een A4 met "A – Zelfregulering" aan de ene kant van het lokaal op te hangen en een A4 met "B – Wetgeving" aan de andere kant van het lokaal op te hangen. Zet de tafels en stoelen aan de kant, zodat de leerlingen heen en weer kunnen lopen.
3. Leg de opdracht uit. De leerlingen krijgen een aantal situaties voorgelegd. Hoe zou de situatie volgens jou het best opgelost kunnen worden? Door zelfregulering of met wetgeving? Benadruk dat er geen goed of fout antwoord is. Het gaat om de argumenten en de redenering. Het doel van deze opdracht is dat leerlingen voor- en nadelen van zelfregulering en wetgeving kunnen benoemen.
4. Vraag de leerlingen te gaan staan en goed naar de eerste situatie te luisteren. Lees vervolgens de eerste situatie voor. Vraag de leerlingen dan te kiezen en in het vak dat bij hun keuze hoort te gaan staan.
5. Geef uit ieder vak een leerling het woord. Waarom heeft hij of zij voor zelfregulering of wetgeving als oplossing gekozen?
6. Geef eventueel nog een korte toelichting op basis van de achtergrondinformatie bij de situatie.
7. Ga verder met de tweede situatie en herhaal stap 4, 5 en 6.
8. Concludeer met de leerlingen wat voordelen van zelfregulering en wetgeving zijn.

TIP

Heeft u onvoldoende ruimte om de leerlingen heen en weer te laten lopen? U kunt deze opdracht ook doen met kaartjes. Leerlingen steken dan een kaartje met een A omhoog als ze kiezen voor zelfregulering en een kaartje met een B als ze kiezen voor wetgeving.

ZELFREGULERING

Bij zelfregulering formuleren en onderschrijven de betrokken partijen zelf een regeling voor een bepaalde sector of beroepsgroep. De betrokken partijen maken zelf de afspraken, voeren ze uit en zorgen voor de benodigde handhaving.

Vormen van zelfregulering:

- Convenant
- Akkoord
- Gedragscode
- Keurmerk
- Aanbeveling
- Richtlijn
- Kwaliteitsstandaard

Voordelen

- Bedrijven leven de afspraken na uit overtuiging en niet omdat dit van de overheid moet.
- Afspraken komen vaak sneller tot stand dan wanneer iets wettelijk moet worden geregeld.
- Het draagvlak voor de afspraken kan groter zijn. Dat komt dan waarschijnlijk doordat alle partijen betrokken waren bij het opstellen van de afspraken.
- De overheid wordt ontlast. De afspraken worden niet door de overheid gemaakt en de overheid is niet verantwoordelijk voor de naleving en de handhaving van de bijbehorende regels.
- Een bedrijf of organisatie kan een beter imago krijgen door mee te werken aan de zelfregulering.

WETGEVING

Wetgeving is bindend. Of je het nu met de wet eens bent of niet, als de wet van toepassing is op jouw situatie, dan moet je je eraan houden. Er staan wettelijke sancties op het niet naleven van de regels.

Voordelen

- Wetten zijn dwingend voor iedereen.
- De wetgever is democratisch gekozen.
- De wetten komen tot stand op een democratische manier die wettelijk is voorgeschreven.
- De wetgever maakt de regels en houdt daarbij rekening met het algemeen belang.
- Een onafhankelijke partij handhaaft de regels.

- 1. De prijzen van datingsites lopen sterk uiteen. Vaak worden die prijzen ook afgeschermd voor geïnteresseerden. Bij vrijwel alle datingsites moet je je eerst inschrijven en een profiel aanmaken, voor je ziet wat het kost en prijzen kunt vergelijken.**

Zelfregulering OF Wetgeving

Achtergrondinformatie

De negen grootste datingsites van Nederland hebben samen met de Consumentenbond tweezijdige algemene voorwaarden opgesteld. In de voorwaarden is opgenomen dat de datingsites consumenten waarschuwen voor fraude en tips geven om klachten te voorkomen. Bovendien moeten de datingsites binnen drie werkdagen inhoudelijk op klachten reageren. Komen ze er niet uit, dan kunnen consumenten de klacht voorleggen aan een geschillencommissie. Met ingang van 2014 gelden deze nieuwe voorwaarden voor de aangesloten datingsites.

- 2. Mensen met een arbeidsbeperking vinden moeilijker een baan. Werkgevers vinden het risico vaak te groot en nemen deze mensen niet aan.**

Zelfregulering OF Wetgeving

Achtergrondinformatie

In april 2013 werd een Sociaal Akkoord gesloten. In dit akkoord hebben ondernemers afgesproken in 2014 2500 en in 2015 5000 jongeren met een arbeidsbeperking aan werk te helpen.

In februari 2014 heeft de Tweede Kamer de Participatiewet aangenomen. Het doel van deze wet is dat mensen met een arbeidsbeperking makkelijker een baan vinden, bijvoorbeeld door de invoering van een quotumregeling, door loonkostensubsidie en door een studietoelage voor jonge gehandicapten.

- 3. Mensen denken vaak onterecht dat een product gezond is. Sommige producten worden op de verpakking aangegeven als gezond en verantwoord, maar zitten bijvoorbeeld vol met suiker.**

Zelfregulering OF Wetgeving

Achtergrondinformatie

In Nederland kunnen producten een keurmerk 'bewuste keuze' of 'gezondere keuze' krijgen. Dit betekent dat een product vergeleken met gelijksoortige producten 'het minst ongezond' is.

In het Verenigd Koninkrijk wordt een 'stoplichtensysteem' gebruikt. Aan de kleuren rood, oranje en groen kunnen consumenten zien hoeveel zout, suiker of vet in een product zit. In 2010 stemde de meerderheid van het Europees Parlement tegen het verplicht invoeren van dit systeem in de Europese Unie.

- 4. Er zijn steeds meer mensen met overgewicht en obesitas. Mensen zouden gezonder moeten leven.**

Zelfregulering OF Wetgeving

Achtergrondinformatie

In het Convenant Gezond Gewicht hebben 27 partijen (overheden, bedrijven en maatschappelijke organisaties) de handen ineen geslagen om overgewicht in Nederland te bestrijden. Het convenant loopt tot 2015. De Wereldgezondheidsorganisatie (WHO) pleit echter voor strengere wetgeving. "Tenzij regeringen stappen ondernemen, blijft de markt overgewicht promoten", stelt Roberto De Vogli van de Universiteit van Californië.

- 5. In Nederland is het sterftecijfer van zuigelingen en pas geopereerde patiënten relatief hoog. Er zou in Nederland te weinig toezicht zijn op de kwaliteit van ziekenhuizen.**

Zelfregulering OF Wetgeving

Achtergrondinformatie

In 2009 concludeerde de Algemene Rekenkamer dat de zelfregulering in de zorg is mislukt. De zorgsector blijkt onvoldoende in staat om zelf kwaliteitsnormen voor de zorg te ontwikkelen. Sinds 1 maart 2014 zijn alle ziekenhuizen wettelijk verplicht hun sterftecijfers openbaar te maken.

- 6. Jongeren hebben steeds vaker gehoorschade. Dat komt bijvoorbeeld doordat ze meer persoonlijke muzikspelers (zoals mp3-spelers, iPods en mobiele telefoons) gebruiken en door het harde geluid in uitgaansgelegenheden.**

Zelfregulering OF Wetgeving

Achtergrondinformatie

De Nationale Hoorstichting en brancheorganisaties hadden zelf afspraken gemaakt om gehoorschade te voorkomen. Deze afspraken hebben tot nu toe te weinig resultaat opgeleverd. De staatssecretaris wil nu afspraken maken met brancheorganisaties om meer gehoorschade te voorkomen, bijvoorbeeld over minder harde muziek bij concerten, het uitdelen van oordopjes en het geven van betere voorlichting. Als deze afspraken nog steeds te weinig resultaat hebben, voelt de staatssecretaris zich gedwongen om met wetgeving te komen.

- 7. Sinds 2005 zijn de kosten voor kinderopvang in Nederland drie keer zo hoog geworden. Dat komt ook door de maatregelen van de overheid om de veiligheid in de kinderopvang verbeteren.**

Zelfregulering OF Wetgeving

Achtergrondinformatie

Sinds het misbruik van kinderen in een kinderdagverblijf in Amsterdam in 2010, heeft de overheid de regels voor kinderopvang in Nederland aangescherpt en extra regels gemaakt. Er moet nu bijvoorbeeld altijd een volwassene mee kunnen luisteren met een kindleid(st)er en er moet vaker naar een Verklaring Omtrent het Gedrag worden gevraagd. Deze wetgeving moet de veiligheid van kinderen beter waarborgen, maar zorgt ook voor hogere kosten.